

Remissvar

Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se

Finansinspektionen
Box 7821
103 97 Stockholm
Tel +46 8 408 980 00
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

2024-01-16

FI dnr 23-30625
(Anges alltid vid svar)

Övergångsrestriktioner – ökat förtroende för offentlig verksamhet (SOU 2023:45)

Ert dnr: Fi2023/02375

Sammanfattning

Finansinspektionen (FI) avstyrker utredningens förslag om en generell reglering om övergångsrestriktioner för arbetstagare i offentlig verksamhet. FI anser att förslaget i denna del i allt för hög grad riskerar att påverka staten som attraktiv arbetsgivare och att syftet med föreslagen reglering i stället kan tillgodoses på annat sätt.

FI tillstyrker utredningens förslag om att myndighetschefer med en ordinarie anställning under regeringen ska omfattas av regleringen. Vad gäller utredningens förslag i övrigt har FI inte några invändningar.

Behovet av en generell reglering

Det är en grundbult i statlig förvaltning att förebygga intressekonflikter för att härigenom minska risken för ekonomiska skador, otillbörliga fördelar och andra förtroendeskador för offentlig verksamhet. Arbetet med att minska och förebygga risken för intressekonflikter är avgörande för att allmänhetens förtroende för statliga myndigheter och dess anställda ska kunna upprätthållas.

När det gäller utredningens förslag om en generell reglering om övergångsrestriktioner för arbetstagare i offentlig verksamhet anser FI att lagförslaget utgör en väl stelbent och kostsam barriär som får staten att framstå som en oattraktiv arbetsgivare. En rörlighet mellan staten och privat verksamhet är nödvändig och något som i sig inte bör motverkas. Så som utredningen pekar på går det inte att utesluta att vissa personer kommer att uppfatta tänkt reglering som hindrande i karriären genom den inlåsnings effekt som den kommer att ha. Det är möjligt att vissa personer därmed väljer en annan karriärväg och avstår från att söka en tjänst hos FI. Förslaget skulle på så sätt försämra FI:s möjligheter att attrahera och rekrytera medarbetare.

Utredningens förslag kommer att påverka FI i betydande utsträckning och relativt många anställningsavtal kommer att behöva förenas med villkor om övergångsrestriktioner om förslaget genomförs. Så som utredningen redogör för, har FI redan inarbetade rutiner för karantän vid uppsägning. Dessa rutiner fungerar enligt FI:s mening mycket väl. FI vill även framhålla att inspektionen i dagsläget dessutom tillämpar en förlängd uppsägningstid om tre månader (för chefer i inspektionens ledningsgrupp är denna uppsägningstid förlängd ytterligare till sex månader). Dessa uppsägningstider är alltså längre än vad som gäller för de flesta andra statliga myndigheter och har förhandlats fram med tanke på att ytterligare minska risken för intressekonflikter genom att under denna tid kunna försätta den anställde i karantän. FI har svårt att se att det finns ett behov av övergångsrestriktioner som sträcker sig längre än dessa uppsägningstider för att uppnå syftet med de föreslagna bestämmelserna. Den eventuella fördel förslaget skulle innebära för FI:s del är att det skulle finnas en möjlighet att vid en provanställning eller ett avskedande besluta om övergångsrestriktioner, vilket inte är fallet i dag.

Med hänvisning till det nu anförda anser FI att syftet med den reglering som utredningen föreslår i stället kan uppnås på annat sätt. Till exempel skulle det i lag eller förordning kunna införas en skyldighet för myndigheter att internt upprätta någon form av riktlinjer eller rutiner i syfte att minska och förebygga intressekonflikter. En sådan lösning skulle leda till bättre anpassade regelverk, eftersom varje myndighet då kan förhålla sig till de förutsättningar respektive myndighet verkar i.

Vid en sammantagen bedömning avstyrker FI därför förslaget om en generell reglering om övergångsrestriktioner för arbetstagare i offentlig verksamhet.

Övriga förslag

Utifrån den särställning som följer av att vara myndighetschef med en ordinarie anställning under regeringen är det rimligt att de omfattas av kravet på övergångsrestriktioner. Förslaget tillstyrks därför i den delen. Noterbart är dock att kostnaden för ett beslut om övergångsrestriktioner som fattas av Karensnämnden kommer att belasta den enskilda myndigheten.

Vad gäller utredningens förslag i övrigt har FI inte några invändningar.

Avslutande synpunkter

EU:s kapitaltäckningsdirektiv

Så som utredningen har uppmärksammat håller EU:s kapitaltäckningsdirektiv på att revideras och kompletteras. Det tänkta direktivförslaget innehåller regler om karens som synes skilja sig från utredningens förslag i fråga om personkrets och karenstid. I ett eventuellt fortsatt lagstiftningsarbete behöver implementeringen av de nya bestämmelserna i direktivet därför beaktas.

Lagteknisk synpunkt

FI anser att det finns anledning att överväga ett förtydligande i bestämmelsen om anmälningsskyldighet. Nuvarande och föreslagen lagtext anger att anmälningsskyldighet omfattar en person som börjar ett nytt uppdrag eller en ny anställning i annan än offentlig verksamhet, eller etablerar näringsverksamhet. Av förarbetena till nuvarande lagstiftning och i nu remitterad utredning framgår att anmälningsskyldigheten även träffar sådan näringsverksamhet som bedrivits tidigare, men som har vilat under det uppdrag eller den anställning som träffas av restriktionsregleringen. Utifrån bestämmelsens rekvisit *etablera* näringsverksamhet kan dock ifrågasättas huruvida det träffar en näringsverksamhet som återupptas. I betydelsen av begreppet etablera ligger någon form av grundande eller inrättande. Ett förtydligande i denna del bör därför övervägas så att regleringen klart anger att även näringsverksamhet som återupptas omfattas av anmälningsskyldigheten (jämför 16-18§§ i utredningens förslag till lag om övergångsrestriktioner vid vissa befattningshavares övergång till annan än offentlig verksamhet).

FINANSINSPEKTIONEN

Maria Bredberg Pettersson
Vice ordförande

Helena Johansson
Senior myndighetsjurist

Beslut i detta ärende har fattats av Finansinspektionens styrelse (Maria Bredberg Pettersson, Camilla Asp, Cecilia Renfors, Anna Seim, Charlotte Zackari och Daniel Barr, generaldirektör). Seniora myndighetsjuristen Helena Johansson har varit föredragande. I den slutliga handläggningen av ärendet har även chefsjuristen Eric Leijonram och avdelningschefen Martina Jäderlund deltagit.

Kopia till fi.ofa.esa@regeringskansliet.se